

Veldheer

En andere liefdesgedichten

Bart FM Droog

bron

Bart FM Droog, *Veldheer en andere liefdesgedichten*. Rottend Staal, Eenrum 2013 (tweede druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/droo001veld02_01/colofon.php

© 2014 dbnl / Bart FM Droog

*On the road to Mandalay,
Where the flyin'-fishes play,
An' the dawn comes up like thunder
outer China 'crost the Bay!*

Rudyard Kipling, *Barrack-Room Ballads*, 1892

Veldheer

Napoleon ontmoet de Droogs

een historische uitleg circa Alkmaar

Droogleggers waren ze, mijn voorouders mijn
dijkenbouwers die met kruiwagens zeulden
plaggen staken en pruimtabak fluimden
droogleggers waren ze, mijn voorouders mijn

jeneverzuipers, vechtersbazen, kaassnuivers
spruitjesboeren en - al kan dat niet bewezen -
rabiante hoerenlopers van het katholieke soort
droogleggers waren ze, mijn voorouders mijn

de Purmer, de Beemster, het Haarlemmermeer
dijkten ze in en legden ze droog ze plantten
zich voort in kuipen vol fluim ze zopen zich dood
tot Napoleon kwam en vroeg naar hun naam

ze fluimden hun pruim en mompelden droog
dat ze droogleggers waren, mijn voorouders mijn
dus droog was hun werk en Droog was hun naam.

Veldheer (1)

Waar
is
mijn
paard?

Veldheer (2)

Is er sprake van paniek
of bestaat verdacht van
rillen zonder willen?

willig loost loopgraaf lood
over excrementenland
explosiedood bij vijand

fijn, vol vertrouwen
op vrouw en maîtresse
maken we ons klaar.

Ik wil naar huis

download de meezingversie:

www.bartfmdroog.com/muziek/ikwilnaarhuismet-ruis.mp3 (2,25 MB)

Ik, ik wil naar huis
ik, ik wil naar huis

oh laat me gaan
heel ver hier vandaan

terug naar mijn land
zonder bergen en zand

ik, ik ben het zat
ik, ik ben het zat

de zelfmoordenaars
en de witte pick-ups

de kalashnikovs
en het geen alcohol

ik, ik wil naar huis
ik, ik wil naar huis

terug naar mijn land
van regen en bier

ik, ik wil naar huis.

Mens op planeet aarde

Europa, Azië, Afrika - ik verzamel
continenten werkgewijs - wijs
toerisme af en waan me werker
in een wereld die naar rotting stinkt

ach, hoe mooi de sterren, hoe onbedorven
de planeten waar nooit mensen waren
met machines die aarde vraten, wateren
ontvisten en vergiftigden, ja voordien

'k zou me moeten schamen, 'k zou
zoveel excuses aan moeten bieden
maar aan wie o wie o wie.

Pastores futuant

voor Benedictus XVI

Jezus Christus Benedictus had je me toch even bij de kloten gegrepen
 en een draai naar - ja, naar welke kant was het eigenlijk - gegeven
 toen ik uit je woorden begreep dat je een vazal vergoelijkte
 die spion was geweest - goddank waren je woorden verdraaid

maar toe, snap nu toch eens dat zoiets celebreties altijd overkomt
 en fuck, mijn paus, mijn leider, ik spreek hier uit ervaring en hart
 dus wees nu eens wijs en luister naar dit schaap uit je kudde
 dat blaait van *spin, spam, damage control* en vooral mekkert:

laat de herders neuken met vrouwen fraai
 laat de herders neuken met mannen mooi
 laat de herders neuken met beesten desnoods
 en stop dat soppen in kinderen

en draag eens een broek; die jurk staat je niet
 - oude mannen in jurken zijn suspect en ga ik niet volgen.

Zeelandbrug

Of toen die stralend strakhete dag
na eerder die zinderend geile nacht
dat we gedrieën het leven vierden

ik in de spiegel jullie gezichten zag
voor me die dunne lijn van brug
en links en rechts de zee, de zee

ging op en neer gelijk het hijgen
op de achterbank draaiende ogen
ik reed de wagen en jullie elkaar.

L

L staat voor leven is liefde is lust
L staat voor liefde is lust is leven
L staat voor lust is leven is liefde

L staat voor leven is liefde is lust
L staat voor lust is leven is liefde
L staat voor liefde is lust is leven

L staat voor leven is lust is liefde
L staat voor lust is liefde is leven
L staat voor liefde is leven is lust.

Dat doe ik niet meer

Trouwen met onbekende vrouwen
al beviel die ene keer me zeer.

Ferme vent fondante vorm

voor A.C. van D.

Veel deuren opengetrapt en weet je wat
de meeste waren niet eens *geboobytrapt*
fuck - al die moeite voor niets maar *soit*
de geur van krakend hout - hmmm

vlugzout voor geest en gestel en ik heb
ze welgeteld toch stuk voor stuk opgebracht
met sigaret in bek en na gedane zaken
glas wijn in hand en stoot nabij - althans

dichtbij en onbereikbaar maar dat
hoeft fuckin' niemand te weten.

De mooie jongen en...

Ach! dichtbij en onbereikbaar behalve dan
als geilheid in zijn ogen een slachtoffer zocht
of slachtoffer? - nee, lustgenoot of - genote

kut - was er aan verslaafd geraakt al kon ik
het niet plaatsen - de ene keer seks en dan weer
slaag - nieuwe kneuzingen op ouwe ribben

vervloekte hand vervloekt verlangen hij
is te mooi mijn vloek mijn vriend mijn
overspelige lafhartige rots met z'n knotsje

klein maar fijn geil konijn holgeborst
rankgebild kom hier blijf hier en
kom toch eens klaar jij klootzak.

Kloten

Je hebt kloten en je kan een klootzak zijn
het een sluit het ander niet uit en zelfs klootschieten
- de enige sport die bekoort - kan anders
geïnterpreteerd een klotenstreek zijn

maar liefst heb ik kloten omklemd in zachte hand
daar waar men niet zeikt over dit en dat of dot
nee, met nek in de rug, benen gestrekt en dan

nog een hand, ja, zo'n hand die woelt en voelt
het zaad oproept, oproept en ja en och
en lijf aan lijf bezweet en al en goed, zo goed
niets zo goed als kloten gelegd door jou.

Fly dark angel, fly, fly away

En dan *Himmelhoch jauchzend* de lucht in
geen fuckin' achtbaan overtreft

het versnellen op de startbaan
het stijgen naar *Angels Thirty*

het *cruisen* over continenten
het onweer van boven gezien.

Iran

Naar Iran

En zo is het gegaan
wachtend op de dood
werd ik ontboden
naar Isphahaan

was daar niets mee?
plagiaat en zo? maar *soit*
de mullahs wilden me
en een ambassadeur wenkte

als daar mijn graf mag wezen
in zand van menselijk zijn
onder schaduw van atoomwolken
moge rusten mijn botten mijn.

Geweten

En wat ga je dan zeggen, daar
waar ze lieden tarten, opsluiten,
beschimpn, geselen en vermoorden
en jij je door de beulen laat fêteren?

Ik zal zeggen dat ik ben wie ik ben
en dat ik sta waar ik voor sta
en dat ze mij daarvoor rechtstreeks
hun massagraven in mogen marcheren.

Na de slag

Dwangzwanger

Van Ieper tot Leningrad graven geteld
van Verdun via Bromberg tot Oberlangen VI

en ja, gezocht in Oranienburg
naar oom Niek, vermist sinds 1945

rondgeleid in Eben Emael parades
afgenomen in Boekarest en Groningen

goddank nooit kogels horen fluiten
wel door geweerlopen beroerd

aan hun ogen herken ik veteranen
die net als vader trekkers overhaalden

op order levens verwoestten het hunne
en vooral dat van zichzelf - oorlog

kent geen helden kent alleen -

Crew S.S. Pacific

Lost at sea, 9 February 1943

Merchant Navy & Royal Navy

Ordinary Seaman Charles W. Adamson, 38 - missing
 Cabin Boy Eric J. Adkins, 18 - missing
 Ordinary Seaman Harry A. Allan, 23 - missing
 Able Seaman George Thomas Allenby - Alkmaar General Cemetery
 3rd Officer Arthur Bailey, 23 - Vlieland General Cemetery
 Able Seaman John Longner Benson, 39 - Vlieland General Cemetery
 Cook William L. Betts, 37 - missing
 Able Seaman Leonard Brown, 24 - missing
 Chief Steward William S. Brown, 36 - missing
 Able Seaman Daniel Buckley, 22 - missing
 Master Peter Chandos-Pole, 38 - missing
 Ordinary Seaman David H. Churcher, 17 - missing
 Third Engineer Officer Robert Donachie, 54 - missing
 Able Seaman Egon Falkenberg, 24 - missing
 Act/Able Seaman (gunner) Fred K. Finlayson, RN - missing
 Ordinary Seaman Donald D. Gould, 22 - missing
 Leading Seaman E(gunner) Ernest Harrahill, RN, 23 - missing
 Second Officer David H. Jenkins, 23 - Bergen-op-Zoom War Cemetery
 Cabin Boy Geoffrey N. Lake, 21 - missing
 Chief Officer James R. McIlveen, 31 - missing
 Cabin Boy Ian D.S. O'Brian, 16 - missing
 First Radio Officer Frank Oddie, 45 - missing
 Chief Engineer Officer Joshua H. Scott, 41 - missing
 Donkeyman Abdul Rahoman - missing
 Able Seaman Peter Sheehan, 24 - missing
 Third Engineer Officer David T. Stephens, 31 - missing
 Fireman and Trimmer Entza Uddin, 33 - missing
 Fireman and Trimmer Mohar Ullah, 28 - missing
 Fireman and Trimmer Moroo Ullah, 45 - missing
 Able Seaman (gunner) Ronald E. Westpeel, RN - missing
 Second Radio Officer Walter Young, 19 - missing

I.M. S.S. Pacific

9 februari 1943

voor de eenendertig opvarenden

Spoel zacht aan op strand
na storm die schip en mensen vrat

een vreemdeling zal bij je staan
je noemen bij je volle naam

herleven nu de mannen al
galmt 'Pacific!' ten laatste maal.

Na de 'Last Post'

Als de rookflarden van het laatste saluut verwaaid
en het getrompetter verstorven is, wat rest er dan?

het lege bed, de lege stoel, het bord dat leeg bleef
tientallen jaren lang rusten ze ver van huis en hier

en hun makkers die mazzel hadden, terugkwamen
met verhalen die geen wilde horen, decennia

wind ruis bomen buig breng ons de gesneuvelden
hun lachende gezichten, hun ongeschonden lijven

die voortleven zolang wij leven en herinneren
dat eens dat lege bed, die lege stoel, dat lege bord

een mens behoorden die op Mars' orders
ontnomen is wat niet ontnomen mag.

**Over vogels,
bomen
en boeken**

Ambachtscadans

Aan alles staat een ambachtsman
aan schoof aan schip aan schoen

de man die denkt en doet, dreunt
en vlecht, vlegelt, last en naait

knabbelt en brandt, stanst en draait
en danst de vrije vrijdagavonddans.

Antiboom

staccatissimo

Dat je zonder bomen geen bossen
geen gevaar- en hinderlijke sta-
in-de-wegen weg met geboomte

dat zonder kastanjes geen bollen
op kaalkoppen pleuren met stekels
die steken venijnig en pijnlijk

neusbrekende krenge voor peinzers
met breinen vervuld van vooruitgang
zijn bomen obstakels, bijlenvoer.

Dood vogeltje

vogeltje fladdert niet meer

zou het dood zijn of doet het maar alsof?
hoewel, gezien het vlees en al die maden
lijkt het behoorlijk dood of anders

is hier sprake van een behoorlijk
goed acteur of beter nog
een zeer kundig grimeur

een niet fladderend vogeltje
vet in z'n opgezwollen verenpak
laat het ons cremeren.

Boeken - een misverstand

- Boeken
- Wat zegt?
- Boeken
- Bert Voeten?
- Nee, boeken
- Ach so, klinkt als ...
- *Sod off*, Voeten is al jaren dood; boeken!
- Hmm? Een dode boeken? Interessant!
- Jezus Christus - ook dood - en nee
geen doden boeken, boeken, die gast verdomme!
- Godverdomme?
- Gast verdomme!
- Nes Tergast? Waarom hem verdommen?
- *Gawd*, Tergast noch Voeten - nee, verdomme,
boeken!
- Okido, beiden wil je niet boeken, maar wie dan wel?

Turks

Ayran, niet Iran
of Irak nee
ayran!

net als suçuk
geen rpg
suçuk!

Mafkezen
niet alles wat
vreemd oort

is OSB
of - zoals
Sjors dubbele U

Wil
Weer
as van

het kwade.

Drenthe

Kamp Westerbork

Wie niet beter weet ziet bos en veld
maar ik zie bloed en brandend vlees

de wachtposten en de zoeklichten
op het kamp en in de nachtlucht

dan spelen Molukse kinderen
tussen prikkeldraad en barak

vermalen bulldozers verleden
en resten bos, veld en vergeten.

Drenthe

Mijn grote liefde komt uit Drenthe, net als ik
halfslachtige provincie, schaarsbevolkt

mijn grote liefde is een Drent, net als ik
vol van turf, jenever en achterdocht

mijn eerste liefde was in Drenthe, met haar
op de schommel, Angelique, we waren zes

mijn tweede liefde was in Drenthe, oh Sylvia
was dertien, te verlegen om iets te zeggen

mijn derde liefde, ook in Drenthe, maar god
wat was haar naam - en hoe jong we waren

het Drenthe van toen verdwenen en de liefde
ach - de liefde.

TT

Samengeperst mensenvlees dat bierbezweet
naar malloten staart die rondes rijden, dus
zonder eigenlijk ooit ergens te belanden want
waar men eindigt is waar men begint

al even zot als de miljoenen die
naar mannen staren die niets anders doen
dan hollen en tegen een bal aan schoppen
maar zij raken tenminste - af en toe -

ouderwets slaags en niet als helse engels
die bazooka's nodig hebben om elkaars
coke of speed te graaien - gadverdamme

wat godvergeten saai en het ergst nog wel
een beetje verongelukken
ho maar.

Ingezeten Emmers

Wie woont
in Emmen
en wie

heeft er
wat
te doen?

men neme
De Vries,
F.K. en A.

Notaris
één en twee
de vraag.

‘Jammer hè?’

Tekst aangetroffen op Emmer zerk

Verwekt, gebaad, gezoogd
verzorgd, gevoed, geschoold

gewerkt, geneukt, verwekt
beboet, bespuugd, bezopen

geleefd, gereisd, gezien
geroemd, geëerd, bespot

vergaan, verteerd, verrot
voorgoed vervaagd vergeten.

Nieuw dodencomplex Emmen

I.M. Peter Grunneger

Daar ligt Jules Janitschek - leraar Duits
en daar Sjouke Zijlstra - theaterdirecteur

tussen opvallend veel in het harnas gestorven
truckers, motorduivels en Alfa Romeorijders

maar waar is Peter? - mijn in Frankrijk
verongelukte jeugdvriend, m'n bloedbroeder

met zijn brede lach die ik godverdomme
mis zonder dat er ooit afscheid was -

we zouden elkaar wel weer zien
geen drama, geen tranen, cheerio

en ik dool tussen urnen en stenen
verwijder spinnenwebben van Pa

maar waar is Peter, waar
verdomme is Peter?

Herman

I.M. Herman J. Van den Bold (1953-2006)

Herman is dood
wie gelooft dat nou
maar het is waar, verdomme

Herman is dood
dood, dood, gestorven
in een nacht zonder genade

wreed is de natuur
die hij liefhad, beschermde
voor streed de ijdele strijd

maar tijd valt niet te stoppen
Herman is dood
dood, dood, dood

godverdegodverdegodver.

Groningen

Voorjaar

En zo golft klokgeklingel over het dorp
de boer weet dat aardappels gepoot
vogels leggen, broeden en voeden
kikkers kwaken naast hun dril

bloesem kleurt de bomen rijk
nevelregen besproeit het groen

maar mus, merel en mees
hechten nog aan takken
wormen vliegen door de lucht
voor wijde kuikenkelen.

Klankskeletten

Kerk, Klein Wetsinge

Ooit hamerde Hephaistos buizen tot klank
klonk in Wetsinger kerk orgelgegalm

later reten restaurateurs staal tot stilte
klankskeletten bleven hier zweven.

Vroege ploeg

Hoe breed het landschap
hoe stijgend de zon

hoe laag ook de eenden
hoe traag wacht de haas

de wagen snijdt bochten
en kliëft zich een weg

de dag gaat beginnen
na de brug bij Fraamklap.

De dood bij Fraamklap

I.M. de gebroeders Marrink (†2008)

Er is een weg die nooit meer
er is een bocht die altijd
er is een open plek

er was een zilveren wagen
er was die bocht
er was een boom

wiekgeraas
veegegraas
weggevaagde levens

er waren twee broers
Maurice stierf ter plekke
Michel vier dagen later

Marrink was hun naam
schakel en rij door
gedenk dat ze waren.

Herewegspoorviaduct

Groningen

Tank en bulldozer, spoor en weg, brug en bouw
breek bid en bewonder al onder deze brede hemel
waarin jetliners ijle en vluchtige lijnen trekken als
dan niet de jagende wolken de zon verstoppen

stapel nu de stenen, metsel de muren, giet beton
en construeer het staal tot volksbeweging, stuw
verkeer kolkend voort in stromende regen of
zo men wil, over kokende zomerasfaltdampen

ja, dit is mijn hoge openluchttempel
gefundeerd in era van steenkolenstoom
traant het dek stalagtieten zinderend op
het zingen en vonken van elektriek.

Boteringbrug

Groningen

Hier banjerden boeren voorbij
lost en schepen uit het Baltische
knalden kanonnen huizen aan gort
spoorden ossen handelaren aan

toen was er nog sprake van getij
dronken wachters vaten wijn
wuiden weeuwtes boten binnen
loerden koeien op de keien

eens was hier niets dan toendra
waarop prille mensen jaagden
en daar bij die flats ten oosten
sloegen ze geloof en kamp

nu vloeken hier fietsers
varen toeristen onder ons
dobberen arken naast eenden
en stijgt en daalt de zon.

Nijmegen, Holleeder en Groningen

voor Louis Sévèke

Boekhandelsmedewerker maakt carrière
belooft wraak tussen bankovervallen door
leest hij Dumas' Graaf van Monte Christo
en knalt, knalt verknalt Nijmegens rust

Zevelands beruchtste crimineel
Willem Frederik H. is onderwijl
on the road op dieet van mueslireep
en slaapgebrek, beken o kreng

en turen rechters in Groningen
naar Martinitoren vanwege lichaam
dat sprong, viel, geduwd dan wel
de Grote Markt werd ingezogen.

Coda

Vijf flessen wijn

Vijf flessen wijn en een vrouw
een vrouw en een knaap en jij
lijf aan lijf vijf flessen wijn
en een vrouw, een knaap en jou.

Goed

Weet dat het wel goed is
weet dat je sterft en weet
dat je niets weet dan dat
je gaat sterven wat goed is.

Licht herziene verantwoording bij eerste druk

Voor deze bundel zijn alle gedichten grondig herzien, waarmee alle eerdere versies komen te vervallen. Mijn dank gaat uit naar Noor Agter, die me menigmaal terug naar de schrijfkamer stuurde; naar Jan Klug en Wil Schmal, voor de mooie composities die ze bij een aantal van de gedichten maakten en naar Tjitse Hofman en Diana Ozon, voor de inspirerende samenwerking in De Dichters uit Epibreren en De Drie Boeddha's.

Dorpsoudste de Jong en Erik Hartevelde dank ik voor hun bijdragen aan de achterflaptekst [“Ik weet wel, het is maar een verkooppraatje, zo'n achterflaptekst, althans, deze wordt doorgaans zo gezien, maar toch: in zijn vierde bundel (...) is Droog slachtoffer, ooggetuige en dader. Met allerlei nevenpersonages. Van Napoleon tot paus Benedictus XVI”].

Napoleon ontmoet de Droogs - Eerder verschenen op 'De Contrabas'.

Ik wil naar huis - Vrije bewerking van het uit 1915 daterende soldatenlied 'I want to go home' van Gitz Rice (1891-1947). Op de MP3 - gitaar en zang: Wil Schmal. Gebrom: Bart FM Droog. Opgenomen c. 2008.

Pastores futuant - met dank aan Piet Gerbrandy, die de titel in het Latijn vertaalde. Eerder gepubliceerd in het boekje bij de cd *Voorbindbuik* van De Drie Boeddha's, 2008.

L - Geschreven in opdracht van Antwerpen World Book Capital. Eerder gepubliceerd op een muur in muziekcentrum Borgerhout in Antwerpen en in het cahier *L* (ABC2004/ Uitgeverij Imschoot, Antwerpen/Gent, 2005).

Kloten - Geschreven in opdracht van Tsead Bruinja en Daniël Dee voor de bloemlezing *Klotengedichten, poëzie over de mannelijke genitaliën* (Passage, Groningen, 2005).

Zie: www.nederlandsepoezie.org/jl/2005/zz_klotengedichten.html

In Memoriam S.S. Pacific - In de nacht van 8 op 9 februari februari 1943 verdween de S.S. Pacific uit Hull in een storm op de Noordzee. Het schip was met een lading steenkolen op weg van Sunderland in Noord-Engeland naar Londen, en voer in het uit achttien schepen bestaande konvooi FS 33. Augustus 2007. Vanwege een optreden ben ik op Vlieland, waar ik op de begraafplaats twee grafstenen zie van Engelse zeelieden, opvarenden van de S.S. Pacific. De zerken intrigeren me en zetten me tot zoeken aan. Een derde opvarende ligt begraven te Alkmaar, een vierde te Bergen op Zoom - de rest van de bemanning is vermist. De samenstelling van de complete bemanningslijst is het werk van Stevin Oudshoorn.

Zie: www.basher82.nl/search/SSPacific.htm

Na de 'Last Post' - Geschreven in opdracht van het Overlegorgaan Veteranen Groningen en Stichting Indië-Monument Groningen, ter voordracht bij de herdenking Provinciaal Indië-Monument Groningen, 1 juni 2004.

Ambachtscadans - Eerder gepubliceerd in: *Voetschrift van verleiding / Fusschrift der Verführung, Schoengedichten / Schuhgedichte*. Samenstelling Kasper Peters en Rense Sinkgraven, vertaling Ard Posthuma, Uitgeverij Passage, Groningen, 2007.

Antiboorn - Eerder gepubliceerd in: *Kastanjedichten. Dichters op de bres voor de paardenkastanje*. Redactie Nanne Nauta, Uitgeverij Passage, Groningen, 2006.

Zie: www.nederlandsepoezie.org/jl/2006/zz_kastanjedichten.html

Boeken - een misverstand - In Memoriam de onlangs overleden dichters Hein Boeken (1861-1933), Bert Voeten (1918-1992) en Nes Tergast (1996-1974).

Kamp Westerbork - Geschreven in opdracht van Herinneringscentrum Kamp Westerbork voor de Auschwitz-herdenking 2008. Eerder, gepubliceerd in *Zeuvendaagse* (redactie Jan Veenstra en Ton Peters, Passage, 2008).
Zie: www.nederlandsepoezie.org/jl/2008/zz_zeuvendaagse.html

TT - Geschreven in opdracht van de gemeente Assen voor een bloemlezing vol TT-gedichten. Curieus genoeg weigerde Assen, net als Herinneringscentrum Kamp Westerbork voor het poëem 'Kamp Westerbork', ook maar een cent te betalen, hoewel het een opdrachtgedicht betrof, waardoor dit vers hier voor het eerst gepubliceerd is. Rare jongens, die Drentse opdrachtgevers.
Zie: www.nederlandsepoezie.org/jl/2007/zz_tt_poezie.html

Ingezeten Emmers - Geheel in tegenstelling tot wat kwade tongen beweren heten mensen uit Emmen wel degelijk 'Emmers' en niet 'Emmenaren'.

'Jammer hè?' - Eerder gepubliceerd in het boekje bij de cd *Voorbindbuik* van De Drie Boeddha's, 2008.

Klankskeletten - Geschreven bij het kunstwerk 'Klankskeletten' van Noor Agter.

Vroege ploeg - Eerder gepubliceerd op 'De Brakke Hond Blogt' - www.brakkehondblogt.be

De dood bij Fraamklap - Op 1 augustus 2008 passeerde ik, kort na het ongeval, het wrak dat in de berm van de N996 lag, de weg waarover ik in 2008 vrijwel dagelijks mijn Seat Cordoba stuurde - een weg tot voor kort zo prachtig.

Boteringebrug - Eerder gepubliceerd in: *Poëtisch Groningen, een wandeling in gedichten*. Redactie Coen Peppelenbos, Uitgeverij kleine Uil, 2003.

Zie: www.nederlandsepoezie.org/jl/2003/zz_poetisch_groningen.html

Vijf flessen wijn - Eerder gepubliceerd in het boekje bij de cd *Voorbindbuik* van De Drie Boeddha's, 2008.

Bart FM Droog. Eenrum, januari 2009.

Nawoord bij tweede druk

Voor de tweede druk als (gratis) e-book zijn in 'Pastores futuant' vier lange regels afgebroken en tot acht regels omgevormd, omdat deze door de lengte een te grote invloed zouden hebben op de totale vormgeving. Immers: de hele uitlijning van het boek hangt af van de gecentreerde uitlijning van de langste regel.

Bart FM Droog. Eenrum, mei 2013.